

Σύγκρουση και σύνθεση αρχαιοελληνικού πολιτισμού και Χριστιανισμού (Αρχιμ. Θεόφιλος Λεμοντζής, Δρ. Θεολογίας)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το θέμα που θα επιχειρήσουμε να πραγματευθούμε είναι αυτό της συνάντησης του αρχαιοελληνικού πνεύματος με τη χριστιανική πίστη, η καταρχήν σύγκρουση και η τελική σύνθεση η οποία επετεύχθη. Θα εκκινήσω την πραγμάτευση του θέματος από μία σοβαρή ποιμαντική διαπίστωση η οποία είναι κοινό κτήμα όλων μας. Έχουμε αντιληφθεί όλοι μας ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει μία έξαρση του νεοπαγανισμού και της νεοειδωλολατρίας. Είναι πράγματι λυπηρό το φαινόμενο το γεγονός ότι οι αυτοαποκαλούμενοι νεοειδωολάτρες και νεοπαγανιστές κάνουν συνεχώς και πιο έντονη την παρουσία τους σε τηλεοπτικούς σταθμούς και κανάλια όπου προπαγανδίζουν τις ιδέες τους και υποστηρίζουν ότι αυτοί είναι οι γνήσιοι Έλληνες καθώς πιστεύουν στους δώδεκα θεούς του Ολύμπου. Διαπιστώνουμε ότι αν και ο σύγχρονος κόσμος καυχιέται ότι έχει απαλλαγεί από τις δεισιδαιμονίες, προλήψεις και ψεύτικα είδωλα του

παρελθόντος, όμως γινόμαστε μάρτυρες της επιστροφής στην αμάθεια.

Ταυτόχρονα, διαπιστώνουμε ότι οι θιασώτες του νεοπαγανισμού επιδίδονται σε μια άνευ όρων σκληρή και άδικη πολεμική εναντίον της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Δεν θα ασχοληθούμε με τη φαιδρά πλευρά του ζητήματος η οποία περιλαμβάνει τις διάφορες παραστάσεις αρχαιολατρείας με χιτώνες και μανδύες που κατά καιρούς δίδονται, ούτε θα υπεισέλθουμε να αναζητήσουμε τον σκοπό που εξυπηρετεί όλη αυτή η κίνηση καθώς ολοένα και πιο πολύ ακούγεται ότι η προσπάθεια αναβίωσης του νεοπαγανισμού προέρχεται από ξένα κέντρα τα οποία θέλουν να διασπάσουν τον ελληνισμό, υπηρετώντας το «διαίρει και βασίλευε», να τον αποκόψουν από τον Χριστιανισμό με απρόβλεπτες συνέπειες για το μέλλον της πατρίδας μας. Αυτό το οποίο θα μας απασχολήσει στη σημερινή εισήγηση είναι η κριτική της νεοπαγανιστικής ιδεολογίας έναντι του Χριστιανισμού και της Εκκλησίας, η αναίρεση αυτής της κριτικής και η ανατροπή των επιχειρημάτων της. Θα δείξουμε ότι η κριτική του νεοπαγανισμού είναι έωλη καθώς στηρίζεται σε σαθρά επιχειρήματα. Θα αποδείξουμε ότι η χριστιανική θεολογία αποτελεί το γνήσιο συνεχιστή του αρχαίου ελληνικού πνεύματος.

Η πρώτη και κύρια κατηγορία που εκτοξεύεται από τους συγκεκριμένους κύκλους είναι ότι ο Χριστιανισμός αποτελεί την καταστροφή του αρχαιοελληνικού πνεύματος. Η άποψη αυτή όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Οι

αρχαίοι πρόγονοί μας αποτέλεσαν τις κορυφές της παγκόσμιας διανόησης καθώς ξεχώρισαν σ' όλους τους τομείς της ανθρώπινης επιστήμης. Οι χριστιανοί, από τους πρώτους αιώνες, μελέτησαν τα έργα των σοφών της Ελλάδας, κατανόησαν την φιλοσοφική τους σκέψη και υιοθέτησαν το χρήσιμο και το ωφέλιμο. Γι' αυτό άλλωστε και οι μορφές μεγάλων Ελλήνων φιλοσόφων όπως του Σωκράτους, του Πλάτωνα, του Ηρακλείτου κ.ά., απεικονίζονται στους νάρθηκες πολλών Εκκλησιών και Μοναστηριών, όπως της Μονής Μεγίστης Λαύρας, των Ιβήρων. Εάν επισκεφθεί κάποιος την Ιερά Μονή Φιλανθρωπινών που βρίσκεται σε ένα νησάκι, στη λίμνη των Ιωαννίνων, με έκπληξη του θα διαπιστώσει ότι ορισμένες νωπογραφίες είναι αφιερωμένες εις τους προ Χριστού Έλληνες «χριστιανούς», όπως ο Πλάτων, ο Σόλων, ο Αριστοτέλης, ο Πλούταρχος, ο Θουκυδίδης! Τα ιερά βιβλία της Εκκλησίας, η Παλαιά και Καινή Διαθήκη, είναι γραμμένα στην ελληνική γλώσσα, τα έργα των μεγάλων Πατέρων επίσης έχουν γραφτεί στην ελληνική όπως και οι ύμνοι της Εκκλησίας μας. Τα συγγράμματα των Πατέρων της Εκκλησίας κοσμούνται από τους λόγους και τα απανθίσματα των αρχαίων συγγραφέων. Ο ίδιος ο Μέγας Βασίλειος στο σύγγραμμά του *“ Πρός τούς νέους, όπως, ἂν ἔξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων ”*, δίνει το μέτρο και δείχνει τον τρόπο της σωστής επιλογής του αρχαίου πλούτου. Υιοθετούμε οτιδήποτε είναι ωφέλιμο από τα αρχαιοελληνικά κείμενα και αγνοούμε οτιδήποτε δεν ωφελεί.

Ο ελληνικός πολιτισμός μας, η ελληνική μας φιλοσοφία διασώζεται μέσα στην Ορθοδοξία. Ο Χριστιανισμός προσέλαβε την ελληνική γλώσσα και την φιλοσοφία και την χρησιμοποίησε στη λατρεία και τη Θεολογία. Η Εκκλησία χρησιμοποίησε στοιχεία από τον Ελληνισμό για να επενδύσει το κήρυγμά της με μια γλώσσα που θα το έκανε κατανοητό. Έτσι π.χ. όροι όπως *«ομοούσιος»*, *«ουσία»*, *«υπόσταση»*, *«ενυπόστατο»*, *«εκπόρευση»* κ.α., είναι γεννήματα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας τα οποία υιοθετήθηκαν από τους μεγάλους χριστιανούς διανοητές όπως είναι οι άγιοι Πατέρες μας. Ο μακαριστός Γέροντας Σωφρόνιος, στο έργο του *“Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστί”*, αναφέρει τα εξής για την τελειότητα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας: *«Οι Έλληνες ... δια της γλώσσης παρουσίασαν την τελειότεραν δυνατήν μορφήν εκφράσεως του ανθρωπίνου λόγου. Την μορφήν ταύτην της εκφράσεως προσέλαβε και εχρησιμοποίησε κατά Πρόνοιαν Θεού εις την λατρείαν επί δύο χιλιετίας η Εκκλησία του Χριστού. Η Λειτουργία ως το κορυφαίον μέσον αναφοράς του ανθρώπου προς τον Θεόν, είναι φυσικόν να έχη ως εκφραστικόν όργανον την κατά το δυνατόν τελειότεραν γλώσσαν. Η χρήσις του τελειότερου υπάρχοντος γλωσσικού οργάνου εις τας λατρευτικάς συνάξεις βοηθεί τους πιστούς να διατηρούν την αίσθησιν του Τελείου και συμβάλλει εις την πληρεστέραν δυνατήν κοινωνίαν μετ' Αυτού»*. Οι Έλληνες έφτασαν την ανθρώπινη γλώσσα στα υψηλότερα επίπεδα ανάπτυξης ώστε σήμερα αυτό να το βιώνουμε ως

διεθνοποίηση πολλών επιστημονικών ελληνικών λέξεων σε τέτοιο βαθμό, ώστε η επιστημονική ορολογία να εξαρτάται αποκλειστικά από το ελληνικό λεξιλόγιο.

(Συνεχίζεται)